

Відрубана рука

Вільгельм Гауф

Народився я в Константинополі. Батько мій був перекладачем у Порті[4] й одночасно примудрявся вести доволі прибуткову торгівлю ароматичним надіб'ям і шовковими тканинами. Він дав мені добре виховання, почасти сам навчаючи мене, почасти доручивши мою освіту одному з наших священнослужителів. Перше він готував мене, ставлячи за свого наступника в торгівлі, та коли в мене мало-помалу виявлялися незвичайні здібності, він, за порадою друзів, вирішив зробити з мене лікаря, — лікар-бо, надто коли йому не бракує клепки в голові, на відміну від звичайнісіньких пройдисвітів, легко досягає успіху в Константинополі. До нас додому вчашали франки, і один із них умовив батька послати мене до нього на батьківщину, в місто Париж, де цьому ремеслу навчають найкраще і притому задарма; сам він, повертаючись додому, зголосився безкоштовно відвезти мене туди. Мій батько, який замолоду теж подорожував, погодився, і франк сказав мені, щоб за три місяці я був готовий їхати. Я не тямився від радості, що побачу чужі краї, і не міг дочекатися хвилини, коли ми сядемо на корабель. Нарешті франк залагодив усі свої справи і зібрався в дорогу. Увечері, напередодні від'їзду, батько повів мене до себе в спочивальню; там я побачив чудові одяг і зброю, розкладені на столі. Та ще більше мій погляд прикувала велика купа червінців, — досі я ніколи не бачив їх у такій кількості. Батько обійняв мене і мовив:

— Глянь-но, сину мій, який одяг я приготував тобі в дорогу. І зброя теж призначається тобі. Цю саму зброю твій дід надягав на мене, коли я вирушав на чужину. Я знаю, ти вмієш володіти нею; але ніколи не користуйся нею без потреби, коли ж тобі треба захищатися, — тоді вже бий щосили. Статок мій невеликий; дивись — я поділив його на три частини; одна належить тобі, друга не дасть мені померти з голоду, третя ж буде для мене священна, — нехай вона зберігається для тебе про чорний день.

Так говорив мені старий батько, і сльози переповнювали його очі — певно, він передчував, що більше ми не побачимося.

Мандрівка минула як по маслу; незабаром ми прибули в країну франків, а за шість днів шляху дісталися великого міста Парижа. Тут мій друг-франк винайняв мені кімнату й порадив дорожити своїм капіталом, який становив загалом дві тисячі талерів. Я прожив у тому місті три роки й учився всього, що слід знати вправному лікареві, однак збрехав би, сказавши, що перебування там було мені приємне, бо тамтешні звичаї та уклад не припали мені до душі, а справжніх друзів я знайшов небагато, хоча це й були досить гідні молоді люди.

Туга за батьківщиною під кінець геть сповнила мене; за увесь час я нічого не чув про свого батька і тому поспішив скористатися слушною нагодою, щоб вернутися додому.

Якраз із країни франків в Оттоманську Порту вирушало посольство. Я попросився у почет посла, назвавшись хірургом, і успішно дістався Стамбула. Але батьківська домівка була замкнена; сусіди дуже здивувалися, угледівши на порозі мене, і сказали, що батько мій помер два місяці тому. Той священник, який учив мене в дитинстві, приніс ключа; самотній і осиротілий, оселився я в порожньому будинку. Усе виявилось на тих-таки місцях, як було при батьку, — хіба що грошей, які він обіцяв залишити мені, я чомусь не знайшов. Запитав про них священника, і той уклінно відказав: "Батько ваш помер святою людиною, відписавши свій статок церкві". Це було й залишилося для мене незбагненим, але що міг я вдіяти? Свідків проти священника я виставити не міг, отож випадало тільки тішитися, що він не забрав разом будинок і товари мого батька.

Це було перше нещастя, що вразило мене. Відтак посипався удар за ударом. Як лікар я не міг зажити слави, адже боявся, що люди виставлять мене за пройдисвіта, і не мав підтримки батька, який познайомив би мене з найбільшими шляхтичами і дукачами, нині чужими для бідолахи Цалевкоса, цебто мене. Та й на батькові товари попит був невеликий, адже покупці розсіялися після його смерті, а нові швидко не знаходяться. Одного разу я гірко задумався над своєю долею, і тут мені спало на думку, що в країні франків я нерідко бачив моїх співвітчизників, які бродили із краю в край, пропонуючи свої товари на міських базарах; я пригадав, що купували в них як в іноземців охоче і що при такій торгівлі неважко нажити величезні бариші.

Зваживши все блискавично, я продав батьківський будинок, частину вторгованих грошей віддав на зберігання надійному другові, а на інші закупив рідкісні в країні франків товари, всілякі шалі, шовкові тканини, мазі й олії; купив собі місце на кораблі й вирушив у друге плавання до країни франків. Тільки-но дарданельські укріплення розтанули вдалині, як доля, вочевидь, знову посміхнулася мені. Шлях наш був короткий і щасливий. Я пішов бродити по великих і малих містах франків і всюди знаходив поступливих покупців. Друг мій увесь час слав мені із Стамбула нові товари, і я з кожною дниною багатів. Призбиравши досить грошей, щоб зважитися на більший гешефт, я вирушив зі своїми товарами до Італії. Тут я маю зізнатися, що добував гроші ще в інший спосіб, а саме своїм лікарським мистецтвом. Щойно я приїздив у яке-небудь місто, як давав оголошення, що прибула грецька лікарка, яка зцілила безліч хворих; і, треба сказати, мій бальзам і моє зілля принесли мені чимало цехінів. Так я врешті-решт дістався італійського міста Флоренції. Я вирішив довше пожити в цьому місті, почасти тому, що воно припало мені до душі, почасти ж тому, що мені хотілося відпочити од виснажливих мандрів. Я винайняв собі крамницю в кварталі Санта-Кроче і в трактирі, неподалік звідти, дві хороші кімнати з балконом. Негайно ж я розіслав людей з оголошеннями, які сповіщали про мене як про купця і цілителя. Не встиг відкрити свою лавку, як покупці попливли плавом, і хоча ціни в мене були досить високі, торгував я краще за інших, бо тримався гречно і привітно з покупцями.

Так я щасливо прожив вже чотири дні у Флоренції, аж одного разу ввечері, збираючись замикаати крамницю і, за звичаєм, перевіряючи запаси мазей у банках, знайшов в одній з них записку, яку сам туди не клав. Я розгорнув записку і знайшов

там запрошення з'явитися рівно опівночі на міст під назвою Понте-Веккіо. Довгенько я гадав, хто б це міг кликати мене туди, але ж я не знав ані душі у Флоренції і тому подумав, що мене, напевно, хочуть повести потайки до хворого, як це вже бувало не раз. Отже, я вирішив піти туди, розважливо прихопивши шаблю, яку колись подарував мені батько.

Бралось до півночі, коли я вирушив у путь і незабаром дістався Понте-Веккіо. На мості не було ні душі, проте я вирішив чекати того, хто мене покликав.

Ніч була холодна, місяць сяяв яскраво, і я дивився на води Арно, що відносили вдалину віддзеркалення місячного світла. На міських дзвіницях пробило дванадцятку; я озирнувся і побачив перед собою високу людину, наглухо закутану в червоний плащ, краєм якого вона прикривала собі обличчя.

Спершу я перелякався через те, що незнайомець так раптово постав біля мене, але враз опанував себе і заговорив:

— Якщо ви покликали мене сюди, то скажіть, що вам треба?

Людина в червоному обернулася і поволі мовила:

— Іди за мною!

Тут уже мені трохи страшно вато йти кудись удвох із незнайомцем; я зупинився і сказав:

— Почекайте, добродію, чи не хотіли б ви спершу мені сказати, куди треба йти і чи не могли б відкрити мені своє обличчя, аби я знав, чи ви, бува, не замислили проти мене лихе.

Але червона людина не послухала моїх слів.

— Як тобі завгодно, Цалевкосе, не хочеш йти, залишайся! — відповів він і пішов далі. Тут я розлютився:

— Я не з тих, що дозволяють будь-якому дурневі водити себе за носа! Виходить, що я марно стирчав тут уночі на холоді?

У три стрибки нагнав я його, схопив за плащ і, здіймаючи дедалі голосніший крик, узявся іншою рукою за шаблю; але плащ залишився у мене в руці, а незнайомець зник за найближчим рогом. Гнів мій мало-помалу вщух, адже плащ залишився у мене, і за його допомогою я, звичайно ж, знайду ключ до цієї неймовірної загадки. Я накинув плащ на себе і подався додому. Тільки-но відійшов кроків на сто, як хтось прослизнув упритул повз мене і прошепотів франкською мовою:

— Стережіться, графе, нині вночі нічого не можна зробити.

Та не встиг я озирнутись, як незнайомець був уже далеко, і я побачив лише тінь, яка миготіла вздовж будинків. Я відразу зрозумів, що звернення стосувалося не мене, а плаща, але роз'яснити воно мені нічого не могло. Вранці наступного дня я почав мізкувати над тим, що його робити далі. Спершу збирався оголосити, що знайшов плащ, але тоді незнайомець міг би прислати за ним когось іншого замість себе, і я не отримав би бажаної розгадки. Обдумуючи справу, я уважно роздивлявся плащ.

Він був із важкого генуезького оксамиту пурпурного кольору, облямований каракулем і вишукано гаптований золотом. Ошатність плаща навела мене на думку,

яку я вирішив негайно втілити. Я відніс його до себе в крамницю і виставив на продаж, але призначив за нього таку високу ціну, яку ніхто, — я був певен, не погодиться заплатити. Я вирішив уважно придивлятися до кожного, хто побажає купити його, бо фігуру незнайомця, котрий, хоч і побіжно, але виразно з'явився переді мною без плаща, я упізнав би з тисячі. Охочих придбати такий напрочуд пишний плащ знайшлося чимало, але жоден із них анітрішки не нагадував незнайомця і ніхто не хотів платити за нього величезну ціну в двісті цехінів. Здивувало мене також, що всі, кого я питав, чи є ще такий плащ у Флоренції, давали негативну відповідь і запевняли, що ніколи не бачили такої майстерної і витонченої роботи. Повечоріло, коли нарешті до крамниці увійшов молодик, який вчашав до мене і вже пропонував того дня велику ціну за плащ; він шпурнув на стіл гаманець з цехінами і вигукнув:

— Присягаюся богом! Цалевкосе, я готовий піти по світу з торбами, аби лише справити твій плащ. — І тут же заходився лічити монети. Я помітно зніяковів, адже виставив плащ лише для того, щоб привернути до нього увагу незнайомця, а тут раптом з'явився молодий дурень, ладний викласти за нього призначену мною безглузду ціну. Що мені було робити? Я погодився, бо, з іншого боку, мене тішила думка отримати таке чудове відшкодування за нічний неспокій. Хлопець накинув плаща і пішов; але з порогу повернувся знов і кинув мені папірець, приколотий до плаща, сказавши:

— Глянь-но, Цалевкосе, тут причеплено щось; мабуть, воно не має жодного стосунку до плаща.

Я байдуже взяв записку, але що я побачив! На ній стояло: "Сьогодні вночі тієї-таки години принеси плащ на Понте-Веккіо; чотириста цехінів чекають тебе". Я стояв як громом вражений. Отже, я сам проґавив своє щастя і абсолютно не досяг своєї мети; недовго думаючи, я згріб ті двісті цехінів, наздогнав хлопця, що купив плащ, і звернувся до нього:

— Заберіть свої цехіни, друже, а мені залиште плаща, я ніяк не можу віддати його.

Той спершу сприйняв усе за жарт, але, побачивши, що я не жартую, розсердився, обізвав мене дурнем, і врешті-решт дійшло до бійки. Проте мені пощастило вирвати у нього в колотнечі плащ, і я зібрався вже було показати спину, коли хлопець заходився кликати поліцію і потягнув мене до суду. Суддя був дуже здивований такою скаргою і присудив плащ моему противникові. Тоді я вирішив пропонувати хлопцю двадцять, п'ятдесят, вісімдесят і, нарешті, сто цехінів, понад його двохсот, аби він віддав мені плащ. Чого я не міг добитися проханнями, того досяг грошима. Він забрав свої кровні цехіни, а я врочисто пішов геть із плащем, уславившись за божевільного на всю Флоренцію. Та людський поговір не чіпав мене, бо я краще знав, що вигода на моєму боці.

Нетерпляче чекав я ночі. У той-таки час, що і вчора, подався з плащем під пахвою на Понте-Веккіо. З останнім ударом годинника з мороку виринула фігура і попрямувала до мене.

Поза сумнівом, то був учорашній незнайомиць.

— Плащ у тебе? — запитав він мене.

— Звісно, пане, — відповідав я, — проте він обійшовся мені в сто цехінів готівкою.

— Знаю, — кинув той. — Бери, тут чотириста. Ми підійшли разом до широкого парапету моста, і він відрахував мені монети; їх було чотири сотні; блиск їх грів мені серце, — як на те, воно й гадки не мало, що це буде його остання радість. Я заховав гроші в кишеню і хотів було уважно розгледіти щедрого незнайомця, але він був у масці, з-за якої на мене грізно виблискували темні очі.

— Даремно переймаєтеся, — заперечив він, накидаючи собі на плечі плаща. — Мені потрібна ваша допомога як лікаря, але тільки не для живого, а для мертвого.

— Хіба таке можливо? — вигукнув я здивовано.

— Я прибув із сестрою здалеку, — мовив він, кивком наказавши мені йти за ним, — тут ми мешкали в одного з друзів нашої сім'ї. Учора моя сестра знагла померла, і рідні хочуть завтра поховати її. Але, як у нашій родині давно узвичаїлося, всім нам належить опочити в родинному склепі; багато хто, кому випало померти в чужому краї, все ж таки були набальзамовані і перевезені туди. Рідні я згоден залишити її тіло, але батьку я хочу привезти бодай голову його дочки, щоб він востаннє поглянув на неї.

Від звичаю відрізувати голови близьким родичам, щоправда, мене аж кинуло в мороз, проте я не наважився заперечувати, боячись, що можу образити незнайомця. Тож я сказав тільки, що добре вмію бальзамувати мерців, і попросив його провести мене до небіжчиці. Проте я не стримався від питання — чого все це відбувається вночі й оповите такою таємницею? Він відказав мені, що рідних його намір неабияк лякає і вдень вони перешкодили б йому, проте, коли голова вже буде відрізана, їм доведеться змиритися; він би міг узяти й принести мені голову, але цілком зрозуміле почуття не дозволяє йому самому відрізати її.

Тим часом ми підійшли до великого розкішного будинку. Супутник мій указав мені на нього як на мету нашої нічної прогулянки. Ми поминули головний портал будинку, увійшли до маленьких дверцят, які незнайомиць ретельно зачинив за собою, і піднялися в темряві вузькими гвинтовими сходами. Вони вели у тьмяно освітлену галерею, через яку ми досягли кімнати, де горіла одна лампа під стелею.

У цьому помешканні стояло ліжко, на якому лежала небіжчиця. Незнайомиць відвернувся, мабуть, приховуючи сльози. Він указав мені на ліжко, звелів швидко і добре виконати доручену мені справу і вийшов з кімнати.

Я дістав свої інструменти, що їх як лікар завжди мав при собі, і підійшов до ліжка. Видно було тільки обличчя небіжчиці, проте воно здалося мені таким прекрасним, що мене мимоволі охопила глибока жалість. Волосся спадало довгими пасмами, щоки були бліді, очі заплющені. Спершу я зробив надріз на шкірі, як роблять, коли потрібно ампутувати кінцівку; потім узяв найгостріший свій ніж і одним махом перерізав горло. Аж — о, лишенько! — небіжчиця розплющила очі і знову, глибоко зітхнувши, заплющила їх, ніби лише зараз випустивши дух. І одночасно з рани на мене порснув струмінь гарячої крові. Мені стало ясно, що бідолашну дівчину вбив я, бо ж у тому, що вона мертва, сумніватися не випадало: від такої рани порятунку бути не може. Кілька хвилин простояв я нерухомо, скніючи душею від скоєного. Значить, той незнайомиць у

червоному пошив мене в дурні? Або ж сестра була в летаргічному сні? Як на мене, вона і справді спала. Проте я не зважився б сказати братові, що менш глибокий розріз міг розбудити її, не убивши, тож вирішив геть забрати голову від тіла; але дівчина застогнала ще раз, витягнулася, мов у корчах, і померла. Тут жах охопив мене, і в сум'ятті я кинувся геть із кімнати. Зовні в галереї було темно: лампа згасла, супутник мій зник, і мені довелося напوماцьки просуватися вздовж стіни, щоб дістатися до гвинтових сходів. Врешті-решт я набрів на них і, ковзаючи, спотикаючись, спустився. Внизу теж не було ані душі. Дверцята були лише причинені, і я зітхнув з полегкістю, опинившись на вулиці, бо там, у будинку, мені було геть лячно. Відчуваючи, як страх наступає мені на п'яти, кинувся я до себе на квартиру й зарився в постіль, прагнучи забути після скоєного власноруч злочину. Проте сон не приходив, і лише ранок примусив мене зібратися з думками. Я припускав, що людина, яка штовхнула мене на таке страшне душогубство, мене не видасть. Я вирішив негайно вирушити в свою крамницю й узятися за роботу, вдаючи, що все довкола мене не обходить. Але — на жаль! — нова обставина, що її я виявив лише зараз, посилила мою тривогу. Я десь посіяв свого капелюха, пояс і ніж, і ніяк не міг пригадати, чи залишив їх у кімнаті вбитої, чи загубив, тікаючи. Як на те, у першому здогаді було більше правди, а, отже, мене легко могли викрити в убивстві.

Я відчинив крамницю як звичайно. Сусід, як і щоранку, негайно прийшов до мене, бо вдачу він мав товариську.

— Ну, то що ви скажете, — почав він, — яке страхіття сталося сьогодні вночі!

Я вдав, ніби нічого не знаю.

— Невже ви не чули того, що понесло на язиках усе місто? Не чули, що цієї ночі вбили найчудовішу квітку Флоренції, Біанку, дочку губернатора? Ет! Учора ще я бачив, як вона, весела, проїздила вулицями вдвох із нареченим, адже на сьогодні призначене їхнє весілля.

Кожне слово сусіда, мов той гострий ніж, входило мені в серце, і муки поновлювалися раз по раз, адже кожний наступний покупець переповідав мені цю історію, докидаючи всілякі деталі, з яких одна була жахливіша за іншу; втім, їм усім годі було уявити, яке жахіття побачив я сам. Серед дня до мене в крамницю ввійшов судовий чиновник і попросив випроводити покупців.

— Синьйоре Цалевкосе, — мовив він, дістаючи загублені мною речі, — ці речі ваші?

Я хотів було відмовитися від них, але, побачивши крізь напіввідчинені двері свого хазяїна й кількох знайомих, які могли б свідчити проти мене, вирішив не обтяжувати своєї провини ще й брехнею і визнав, що вони належать мені. Судовий чиновник запропонував мені йти за ним і привів до великого будинку, в якому я впізнав в'язницю. Там він лишив мене в окремому приміщенні до слушного часу.

Моє становище було жахливе. Я збагнув це, коли лишився на самоті. Думка про те, що я вчинив убивство, — хоч і мимоволі, — не давала мені спокою; не міг я також приховати від себе, що блиск золота вдарив мені в голову, інакше я так сліпо не піддався б обману. За дві години після арешту за мною пришли. Мене повели кудись

униз нескінченними сходами, поки ми не опинилися у великій залі. Там за довгим, покритим чорним обрусом столом сиділо дванадцять чоловіків, здебільшого стариганів. Уздовж стіни зали йшли лави, вщерть зайняті шляхетними флорентійцями; угорі, на галереях, тіснилися всілякі роззяви. Коли я підійшов до чорного столу, з-за нього піднялася людина з похмурим і скорботним обличчям — це був губернатор. Він звернувся до громади, зауважуючи, що йому як батьку не личить бути суддею в цій справі і тому цього разу він поступається своїм місцем найстаршому із senatorів. То був дід, якому, певно, перевалило за дев'ятий десяток; він стояв геть зігнутий, залишки сивого волосся спадали йому на скроні, проте очі досі палали вогнем і голос був твердий і впевнений. Спершу він спитав, чи зізнаюсь я в убивстві. Я попросив його вислухати мене; відверто і виразно виповів усе, що зробив, і все, що знав. Я помітив, що під час моєї розповіді губернатор то полотнів, то червонів; а коли я закінчив, він аж спаленів од люті.

— Як, мерзотнику! — крикнув він мені. — Ти ще хочеш звалити на інших злочин, скоєний тобою через вигоду?

Сенатор поставив губернаторові на карб втручання: він-бо самохіть відмовився від своїх прав, крім того, нічим поки не доведено, що вбивство вчинив я з користі, адже, за його власними словами, у небіжчиці нічого вкрадено не було. Навіть більше, він заявив губернаторові, що йому слід скласти звіт про колишнє життя своєї дочки. Бо лише в такий спосіб можна з'ясувати, кажу я правду чи ні. Потім він припинив на сьогодні розгляд справи, щоб, як він зауважив, пошукати розгадку в паперах покійної, які вручить йому губернатор. Мене знову відвели до в'язниці, де я провів сумний день, мріючи лише про те, щоб якось знайшовся зв'язок між покійницею і людиною в червоному плащі. Сповнений надій, уранці переступив я поріг зали суду. На столі лежав стос листів; старий senator запитав мене, чи моя це рука. Я глянув на них і відповів, що всі вони написані тією рукою, що й отримані мною записки. Я заявив про це senatorам, але слова мої здалися їм непевними; мені заперечили, що і там, і там, поза сумнівом, прозирає моя рука, бо підпис усюди починається із "Ц", першої літери мого імені. Натомість листи містили погрози й застереження проти шлюбу, у який покійниця збиралася вступити. Вочевидь, губернатор встиг узяти мене на зуби, бо цього дня до мене ставилися з більшою підозрою й суворістю. Щоб виправдатись, я послався на папери, які мали бути в мене в кімнаті. Мені відповіли, що там уже шукали, але нічого не знайшли. Так, до кінця цього судового засідання будь-яка надія покинула мене, а третього дня мене знову привели в залу і прочитали вирок, у якому мене, як викритого в навмисному вбивстві, засуджували до смертної кари. Така, виходить, моя доля; вдалині від батьківщини, розлучений з усім, чим я дорожив на землі, я був безвинно, у розповні літ, приречений скінчити життя від сокири!

Увечері цього жахливого дня, який вирішив мою долю, я сидів у своїй самотній темниці; надії мої згасли, — в голові цвяхом стирчала думка про смерть; аж раптом двері моєї в'язниці розчинилися й увійшов якийсь незнайомец. Довго й мовчки вдивлявся він у мене.

— Ось і випало нам знову побачитися, Цалевкосе! — звів урешті голос гість.

У тьмяному світлі лампи я не впізнав незнайомця, проте, щойно він заговорив, як у мені воскресли спогади; то був Валетті, один із небагатьох друзів, з якими я познайомився в часи мого навчання в Парижі. Він сказав, що випадково приїхав у Флоренцію, де мешкає його батько, людина шанована. Почувши мою історію, Валетті з'явився, щоб востаннє побачитися зі мною й від мене самого дізнатись, чим це я так тяжко завинив. Я розповів йому всю історію. Він був явно вражений і благав мене звірити йому, єдиному другові, душу, — щоб не піти із цього світу з гріхом на душі. У відповідь я заприсягся всіма святими, що кажу правду і що тільки я сам винен у всьому: засліплений блиском золота, я не вгледів ані краплі неправди в розповіді незнайомця.

— Отже, ти раніше не знав Біанки? — запитав він мене.

Я запевнив його, що жодного разу в житті не бачив її. Тоді Валетті розповів мені, що тут криється найглибша таємниця і що губернатор дуже квапився з моїм осудом; а по місту тепер ходить поголос, нібито я давно знав Біанку й убив її з помсти, розлютувавшись через те, що вона виходить заміж за іншого. Я зауважив у відповідь, що все це цілком пасує людині в червоному, проте я не можу довести, що він причетний до злочину. Плачучи, Валетті обійняв мене й пообіцяв зробити все, щоб принаймні врятувати мені життя. Я не надто сподівався, однак знав, що Валетті — людина розумна, тямить у законах і справді зробить усе заради мого порятунку. Два довгих дні я лише здогадувався, що ж відбувається довкола, нарешті з'явився Валетті.

— Я приніс тобі втіху, хоча й нерадісну. Тобі zostавлять життя і подарують свободу, проте за це доведеться заплатити однією рукою.

Зворушений, подякував я другові за те, що той урятував мені життя. Він повідомив, що губернатор усіляко опирався тому, щоб справу переглянули, але під кінець, боячись здатися несправедливим, пішов на поступку, приставши на те, що мене покарають так, як указано в літописах Флоренції, якщо там знайдеться подібна справа. Мій друг зі своїм батьком дні й ночі порпалися в старих книгах і нарешті знайшли справу, схожу на мою. Вирок там казав: злочинцеві слід відрубати ліву руку, відібрати в скарбницю майно, його ж самого засудити на вигнання навіки-віків. Така тепер і моя кара, і мені слід приготуватися до майбутніх труднощів. Я не малюватиму вам ті важкі хвилини, коли мені довелося посеред площі покласти руку на плаху і коли власна кров фонтаном хлюпнула на мене!

Валетті взяв мене до себе, поки я не оклигав, а тоді щедро дав мені грошей на дорогу, бо все, що я заробив, дісталось суду. Я перебрався з Флоренції на Сицилію і звідти першим кораблем поплив до Константинополя. Усі надії в мене були на той капітал, який я залишив на зберігання другові; крім того, я просив його прихистити мене; але як я здивувався, коли друг запитав, чого я не хочу замешкати у власній оселі. Він розповів мені, що якийсь незнайомець купив на моє ім'я будинок у грецькому кварталі, а сусідам оголосив, що його господар незабаром буде сам. Я відразу вирушив туди вдвох із другом, і мене радісно зустріли всі знайомі. Один літній купець вручив мені лист, який залишила людина, що купила для мене будинок.

Я прочитав: "Цалевкосе! Дві руки готові працювати невтомно, щоб ти не відчував втрати однієї. Будинок, який ти бачиш, і все всередині належить тобі, а щороку ти одержуватимеш стільки, скільки потрібно, щоб земляки вважали тебе за справжнього багатія. Вибач тому, кому судилося нещастя більше за твоє!" Я здогадувався, хто залишив цього листа, а купець на моє питання відказав, що незнайомець був, певно, з франків і одягнений у червоний плащ. Після цієї розповіді я змушений був визнати, що незнайомцеві не бракує шляхетності. Я виявився власником будинку, облаштованого якнайкраще, а крім того, ще й крамниці з такими вишуканими товарами, яких у мене ніколи не бувало. Відтоді сплило десять років. Радше за давньою звичкою, ніж з потреби, мандрую я у торгових справах, але в тій країні, де мене спіткало таке лихо, я більше не був жодного разу. З того часу я щороку одержував по тисячі золотих, але хоч мене й тішить шляхетність того безталанника, однак йому не окупити скорботу моєї душі, де вічно живе страшний образ убитої Біанки.